

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDAVRMÉGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Közelien vasárnap és csütörtökön.
Egy számban ár:
Nyugodtóra 2 korona 50 fillér, félve 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Bánffy a helyzetről.

Bánffy Dezső báró vasárnap szegedi beszédét korántsem lehet azal elintézni, hogy az nem volt egyéb keserű hangulat szüleményénél. Elvégre akármennyire retteg is az uralmon levő többség minden ellen véleményétől és bármilyen türelmetlen mindenkivel szemben, aki nem hájt tétet és fejt előtte, — Bánffy Dezső báró nyilatkozatai mindig érdekesek és mindig számottevők voltak. Bánffy nem mai ember, nem egy csatát látott már és nem lehet azt mondani róla, amit a kialiói felhivatalos estilapja írt, hogy keserű jóslásokban utazva, Kaszandra szerepében tetszeleg magának. Amit tehát vasárnap Szegeden mondott, még akkor is érdekes volna, ha nem véletlenül véges-végig igaz. Így azonban, hogy az érdekességen fölül még igaz is, bűnös könnyelműség volna, ha párturalmi szempontból egyszerűen elisiklanánk fölötte.

Bánffy bárónak igaza volt abban, hogy az ország helyzete 48 óta nem volt veszedelmesebb, mint ma és igaza van, mikor politikai, gazdasági és társadalmi krízistől félti hazánkat. Ha valaminek nincs igazsága, az csak az lehet, hogy azok a krízisek, amelyekről félt, nem fenyegetnek bennünket, ha nem már itt is vannak, máris beléjük jutottunk.

Politikai szempontból elég egy pillantást vetni a parlamenti viszonyokra és elég elolvasnunk a Záróbból jövő híreket. Az a végzetes politika, melyet Polónyi Géza és társai, meg a volt ügyvezett vezérő bizottság — a szabadelvűpárt levezérére következett nemzeti küzdelem napjaiban Horvátországban inauráltak, kétségbejött helyzetet teremtett. Ma már nemcsak a horvát obstrukció az, amit a rezolucionistákkal kötött paktum eredményezett, hanem egy valóságos felkelés, amely ott dühög a Dráván túl és amely ugyanazon formák között rendeződik, mint amelyek közt a magyar koalíció küzdelme folyt le. Kétségtelen, hogy a horvát urak — bár jó tanítványoknak mutatkoznak, — súlyos közjogi tévedésekben leledzenek, ha azt hiszik, hogy a harcot, melyet a magyar koalíció a törvény és az alkotmány erejével vívott meg, ók a törvény és alkotmány ellenére harcolhatnak végig. Am a közjogi tévedés ellenére is a horvát felkelés megvan. Tény, melyen

ma keseregni idejét mult dolog és amelyen nem annyira keseregni kell, mint inkább segíteni.

Ha már most a segítség szüksége annyira sürgetővé vált, mint ahogy azzá vált, akkor komoly szemrehányásnak kell tekintenünk a Bánffyt, aki szegedi beszédében nyíltan kifejezte kétségeit abban az irányban, hogy a kormány gyöngye az eléje tornyosuló feladatok megoldására. Ennek a gyöngeségnek számos jelét láttuk már is, gyakran is is szögeztük és valóságilag megdöbbenőnek tartjuk, hogy ezt a gyöngeséget még ma is szemére kell hinyunk a kormánynak, amikor a horvát kérdés már a végtelékig elmérgesedett és így elérkezett az az utolsó óra, melyben a horvát kérdést ki kell törülni a világból. Vajjon sikerülni fog-e ez a kormánynak ma? Nagy kérdés. És sikerülhet-e olyan parlamenti eszközökkel, mint amióket emlegetnek? Ez még nagyobb és még veszedelmesebb kérdés. Minden esetre még fokozottabb válságok elé megyünk, ha azt, amiért hosszú évekig harcba állt a nemzet: a parlamentarizmust és alkotmányosságot a legkisebb sérelem is éri, akár a horvát kérdésből kifolyólag.

Ha politikai szempontból ilyen krízise jutottunk és még nagyobb válságokra van kilátásunk, gazdasági szempontból sem éppen rózsás a helyzetünk. Nemcsak az önálló gazdasági berendezésre nincs semmi kilátásunk, de az átmeneti kiegyezést sem tudja nyélbeütni a kormány. Helyesebben szólva, nem is akarja, mert a gazdasági különállást tisztán az uralkodó osztályok szempontjából nézi és ezek az érdekek sokkal fontosabbaknak látszanak előtte, mint a gazdaságilag kimerülő, elvérző és elhaló országé. A gazdasági kérdések lényileg egyik a társadalmi politika égető kérdéseivel és így az önálló gazdasági berendezkedés eljársása azt jelenti, hogy társadalmi osztályainak mai tagozódása marad a régi, marad minden úgy, ahogy van; pedig ahogy van: az nagyon kevésben különbözik a feudális viszonyoktól. Bánffy bárónak tehát abban is nagyon igaza van, mikor gazdasági és társadalmi katasztrófától félti az országot.

A gazdasági kérdéssel szorosan összefügg a magyar demokrácia ügye. Amíg a megnövekedett és tényleg létező demokratikus erőket a mai barbár választói jog lekötozve tartja, semmi remény nincs arra, hogy az új megalakulások megindulhassanak.

Ólbe tett kézzel kell nézünk az ország elvérzését és tehetetlenül vergődünk azon a kitaposott úton, amelynek mentén semmi sem terem, amelyben ezer évig jártunk, de amelyben Európa egyetlen népe sem jár immár. Az osztályuralom tartja így lekötve erőnket és a helyett, hogy a mai kormányzat sietett volna felszabadítani a védő karokat, amelynek hiányát a koalíciós küzdelemben is olyan nagyon megéreztük, — a bosszúálló vidéki pandúr tempóját követve, még erősebbre szoritja a kötelekeket.

Nem azért, mert Bánffy báró Szegeden mondta, de mert mindnyájan tudjuk és mert így igaz, ezért ismételjük mi is, hogy szomorú és nehéz küzdelem elé megyünk. De nem készülnék fel a küzdelemre. Nem szabadítottuk fel az összes erőket, amelyek védelmünkre hivatottak volnának. És ez az, ami a legszomorúbb, a leggyászosabb.

Azok a nagy idők, amelyekben élünk és azok a még nagyobbak, amelyekre virradni fogunk, törpe, bosszúálló, kis látókörü vezéreket és készületlen nemzetet fognak találni.

Kossuth Lajos mondta. Nemzetet kormányzó hősök, kik nemzeti színű jelvényekkel felcicomázott köpönyegbe burkolózva, Kossuth Lajos nagy, magas tőse és szent elveire hivatkozva, mintha e dicső elveknek kizárólagos tulajdonjoggal volnának a letéteményesei, mindig és szüntelen azt a már igazán nevetségessé váló kifogást használják hatalomgyógyító leplezésére: „mi csak elveink fentartásával vállaltuk a kormányzás nehéz és felelősségteljes munkáját” — és még most is ezzel az üres szólammal boldonditjátok a szegény magyart, ime nézzétek, olvassátok az alább következő levelet, mely mindennél ékeesebben hirdeti, hogy ti nem a Kossuth Lajos elveit követitek, hogy ti azokhoz hűtlenek lettetek és bizony csak bitoroljátok ezeket az elveket és jogtalanul, érdemtellenül tartjátok kézben azt a zászlót, melyre a magyar nép atyja, Magyarország felszabadítója: Kossuth Lajos írta fel 1848-ban a nemzettestet képező népmilliókat egy egységes szabad nemzeté összeforrasztó jelszót: szabadság, egyenlőség és testvériség!

Mikor a nagy száműzött ezt a levelet írta, melyet most elétek tartunk, hogy mint tükörbe tekintvén belé, piruljátok a saját torzvasaitokon, akkor is koalíció alakult a Deák-pártból és a volt ellenzéki bal-középből, mely utóbbi ugyanazt hirdette a hiszékeny népnek, amit ti most hirdettek;

hogy csak *»elveinek fentartásával«* egyesül a kormányhatalom átvételére, de az elveket megtartják, azokhoz örökre hűek lesznek, azokért életüket és vérüket feláldozzák.

És akkor e politikai szörnyszülött egyesülésről az rántotta le a leplet, aki erre legilletékesebb, leghivatottabb volt, aki messze idegenben, hazájától elszakadva ette a szamizset és keserű kenyerét. de jövőbe látó szemével mindig idchaza járt az aranykalásos rónak délibabos síkjain és mint bérci sas csapott le az efajta politikai szörnnyegyesülésre vagy terve, mely az ő dicsőségteljesen lobogtatott zászlójára írt elveket meghánúsítani, vagy csak rövid időre is szögreakasztani megpróbálta.

Aki akkor azt a politikai hitehagyást jelelő: Kossuth Lajos volt, annak a Kossuth Ferencnek az apja, aki most szintén azt hangoztatta, amit egykor a balközép mondott, hogy csak *»elvi fentartása mellett«* vállalta a kormányzás nehéz és felelősségteljes munkáját.

Lehet-e azt mondani, hogy fentartuk elveinket, csak éppen egy kis időre szögreakasztjuk? — Nem, ilyen mondani nem lehet, mert — ahogy Kossuth Lajos írta, ez alkalmas lehet ugyan arra, hogy az elveiket így feladók önmagukat »in foró conscientiae« megnyugtassák, de a részrehajlatlan bírálat ítélőszéke előtt ez semmi értékkel nem bír.

De miért magyarazzunk? Mindennél ékebben beszél az a levél, melyet Kossuth Lajos 1874-ben, a balközép és a Deák-párt egyesülése alkalmával írt Oláh Károlyhoz, a »Debrecene akkor volt szerkesztőjéhez.

Írta pedig Kossuth Lajos akkor a következőket:

»En a balközép november 7-ki határozatát illetőleg egészen helyeslem azon nézetet, melynek ön becses lapjában alaposan is határozottan is kifejezést adott.

En azt a határozatot az *»ellenzéki álláspont feladásának, elváltatásának, hátralepő apostasiának tartom. Határozottan annak tartom.*

Azon szóbeli reservata, hogy elveiket aludni hagyják ugyan, de fentartani mondják, talán jó lenne arra, hogy a határozat létrehozói maguk-magukat »in foró conscientiae« megnyugtassák, de a részrehajlatlan bírálat ítélőszéke előtt legkisebb értékkel sem bírhat, miután ugyanazon egy lélekzettel a szóbeli feltartást egészen semmivé teszik azon nyilatkozatok által, hogy a közösgyes alapon is készek kormányra lépni *»coalitio«*ban a Deák-párttal.

Nem lehet ezt a két dolgot egy kalap alá hozni. Nem lehet a káposztát is épségben tartani, meg a kecskét is jóllakolni vele. Aki az ellenzék közjogi elveit fel akarja tartani, az *»nem ajánlkozhatik a közösgyes alapon kormányt vállalni.«* Aki erre ajánlkozik, az nem tartja fenn pártja elveit; ha mondja, hogy teszi: *»tires hangot mond.«*

Sőt még ennél rosszabbat cselekszik. *»Azt az ellenzék közjogi álláspontjának, gyöngíti erejét, kompromitálja jövőjét.«*

Ezt írta 1874-ben Kossuth Lajos. Ezt olvassa pedig azt mondjuk: nemzeti hősök, kormányhatalomra került dicső néptöbbség, kormányhatalomra került dicső néptöbbség, boldonítás, amit a poli-

tikátok. Mert ti nem önmagotokat tagadtátok meg, hanem megtagadtátok az elvet, Kossuth Lajos magasztos, szent elvét, melyet hirdettetek és amelylyel a hatalomra vergődtek, hogy elarúhassátok.

Arpád-megye.

A »Szeged és Vidéke« június 29-ik száma — vármegyénk és Szentes város érdekét tekintve — szennációt közöl: Kelemen Béla dr. főispannak álított a belügyminiszterhez intézett felterjesztésének hírére, melyben Szeged székhelyével egy új: Arpád-megye alakítását iránt tesz javaslatot, honalábitó Arpád fejedelmé halálának ezredik évfordulója alkalmából.

Egyelőre semmi magyarázatot sem fűzünk szegedi lapjaink cikkéhez, hanem atvesszük azt úgy ahogy írva van, a következőkben:

Arpád halálának ezredik évfordulója alkalmából dr. Kelemen Béla, Szeged város és Csongrád megye főispánja nagyrészt előterjesztést tett a belügyminiszternek. Az előterjesztést azt javasolja, hogy Szeged székhelyével a törvényhozás a lakítsa meg az Arpád-megyét.

Az előterjesztés, amelylyel-mint budapesti tudósítónk jelenti — most foglalkoznak a belügyminisztériumban, kifejtéi hogy Arpád emléket törvénybe iktatja az országgyűlés. A törvényhozási ténylek maradó emlékekkel is kell szolgálni a nemzet számára az Arpád évfordulóról. Jelentősebb, fontosabb és emlékezetesebb eseményeket pedig nem muvelhet a kormány mint akkor, ha Arpád nevével megélt létezik, amelynek szeged székhelyével a délvégé egy részének magyarosítása volna a feladata és a kötelessége.

Kelemen Béla előterjesztésének az a lényege, hogy Arpád-megyének magában kell foglalnia a Pusztaszer, a hős vezér államoktól tevékenységének helyét. Így az új megye Csongrád vármegye tiszáninneni-pusztaszeri járásából valamint Torontálmegye északi részéből alakulna. A pusztaszeri járás bekapcsolását megokoják a mult szent hagyományai. Felsőtorontálnak Szegedhez való csatolását pedig szükségessé teszik azok az államfejlesztő és magyarosító érdekek, amelyeket továbbra említeni nem lehet.

A Kelemen Béla főispán előterjesztésében kifejtett álláspont nem új Szeged régi harcot folytat a megyeszékhelyért és a főispán szegedi beiktatási beszédében is hangoztatta, erről az álláspontját. Megnyugtatást bevaltván, előterjesztést megtette, helyes dolgot cselekedett. Kelemen Béla volt az, aki képviselő korában azt kérte a törvényhozástól, osszassa föl Csongrád-megyében a mai uradalmi községeket és csatolja ezeket a legközelebb eső községekhez. Ez által a kisemberek terheim sokban könnyítve lenne és megszűnne az a visszárs állapot, hogy a majorok önálló községek gyanánt szerepeljenek. E fontos kérdés mellett még másik, nagyobb horderejű újítás volna, ha Szeged székhelyével újabb megye alakulna, amely a tiszáninneni járás községeit és Torontálmegye északi részét foglalná magában és Arpád nevével szerepelne.

Sok év előtt hangzott föl először az a kívánság, hogy Csongrád-megye székhelyét Szegedre helyezték át. Ez eszme hívei többek között ezzal a helyes indoklással követelték ennek keresztülvételét, hogy a Szeged szomszédságában levő községek lakosait termerdek idő és pénzpozsekolástól kímélőnek meg, ha a megye székhelyét Szegedre tennék át. Alig néhány kilométernyire vannak Szegedről Dorozsma, Horgos, Algyó, Tápé, és még több község, amelynek lakói például arvaszéki ügyekben a fölük több mértföldnyire fekvő Szentesre kénytelenek bemenni, mert az arvasék ott van. Mindenképpen helyes dolognak tartottak volna a megyeszékhely áttelepítését, mert arra Szegednek sokkal nagyobb szüksége van, mint Szentesnek. Csongrád-megye mostani székhelye nem ves itene annyit, mint amennyit Szeged nyerne az által, ha Szeged volna a megye székhelye. Annak a kis intelligenciájú városnak sem fekvése sem vezetése nem olyan, hogy a megyeszékhely által nagyobb előnyököt bírna magának szerezni, úgy erkölcseiben, mint anyagiakban. Ha elvették tőle a megyeházát, akkor sem volna sürkebb város, mint amilyen sürke és jelentéktelen mai állapotában. Amde Szeged belételeire lényeges változást jelentene ez az újítás. De persze a szentesiek hallani sem akartak erről a tervről. Követelték és követelik a mostani állapot fenntartását és minden ilyen irányú mozgalmat merényletnek minősítnek.

Dr. Kelemen Béla, aki maga is szegedi ember, belátta, hogy a mai helyzet tovább nem tartható fenn. Az is világos előtte, hogy Szentesről nem egykönnyen lehetne áthozni a megye székhelyét. Tehát úgy gondolta, hogy Szentesnek maradjon meg a mostani megyeháza, de Szeged is kapjon megyeszékhelyet, a környéken levő csongrád-megyei és torontálmegyei községeknek Arpád-megyévé való átalakítása által. Így meg lehetne oldani a kérdést de nemcsak itt, hanem az ország minden helyein, ahol egy-egy község mértföldökre fekszik eddigi megyéje központjától. És ilyen sok van Magyarországon. Például a Szeged és Dorozsma szomszédságában levő Kiskunmajsának megyeszékhelye Budapest, Terményszéke Kalocsán, az adóhivatala Kecskeméten, a jarasbíróháza Halason, szolgabíróháza pedig Felegyházán van. Elképzelhető, hogy milyen kielégetlenségek szarmarhatnak abból, ha a majsai magyarok egy napon dőlga akad a megyeházán, a törvényszéken, az adóhivatalban és a szolgabíróháznál. — Csongrád-megyének Szeged szomszédságában fekvő községei is ugyanígy vannak. Ezért változtatni kell az eddigi rendszeren.

Természetes, hogy Szegeden örömmel kell fogadni a főispán előterjesztésének híreit. Roméltól és kivánatos, hogy az előterjesztés eredményei is fog jarni. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a közeli napokban Botta Béla torontáli főispánnal is tárgyalásokat folytat a kérdésben.

Torontálmegye természetesen tiltakozik, Csongrád-megye székhelyén, Szentesen pedig — ahol szintén tudomást szereztek az előterjesztésről, valószággal fölhaborodtak a főispán javaslatán. Csongrád-megyének egy vezető embere a következőket mondotta munkatársainknak:

— Kelemen Béla főispánná való kinevezését a legnagyobb rokonszenvvel fogadta Csongrád-megye közönsége. Szegedi beszédében, amelyet beiktatása alkalmából mondott, mégis volt egy rész, amely aggodalommal töltött el bennünket. Ez pedig a Szeged-megye ügye volt. A főispán mindig szeretettel ragaszkodott ehhez az eszméhez. Így — talán emlékeznek reá — 1904. augusztus 20-án Szent István napján a Dorozsman mondott beszédében hangoztatta a megye kettéosztatásának szükségességét. Most pedig a kormányban tett előterjesztést ebben a tárgyban. En most nem vitakozom a felől hogy szükséges-e az új megye, avagy sem de bizonyosnak kell tartanom, hogy a főispán csongrád-megyei pozícióját ez a mozgalom nem szilárdítja meg. Utóvégre furcsa dolog, hogy egy főispán a megyéje ellen működjék egy ilyen fontos kérdésben, amely valószággal a megye megszűntetését jelenti. Szentes amúgy is lassan fejlődik és ha még a mai kis forgalom is elterelődnék onnét, akkor igazán megszűnnék a fejlődése. Hiszen Szentes helyzete ma is a legürösebb. A megyei hivatalok ott vannak, de az államalaknak: pénzügyigazgatóságunk, államépítészeti hivatalunk, tanfelügyelőségünk Szeged a székhelye. Még csak katonasága sincs Szentesnek. Kelemen Béla álláspontja pedig egyenesen Szentes veszedelmét jelenti és így nem csuda ha a megyegyűlésen hangokat akarnak hallatni, hogy Csongrád-megye feliratban tiltakozzék főispánjának álláspontja ellen. Hogy

ebből Kelemen Béla milyen következtetést von le, az más kérdés.

Eddig a csongrádmezei álláspontra, amelylyel vitakozván, nem lehet tagadni, hogy a megyebeli urak kizárólag a maguk hatalmi szempontjából mérlegelik a dolgot. Ezzel szemben tény, hogy sokkal fontosabb a magyarosítás nemzeti érdeke, mint az, hogy Csongrád megyének, illetőleg Szentesnek helyi hatalmi törekvései érvényesüljenek.

Torontálmegyének egyik vezető férfial színtén beszélt munkatársunk. Az ő álláspontja már jóvalisabb volt:

— Az, hogy a megye északi részét, — mondotta — egy Szeged székhellyel létesített megye körébe vonják, kétségtelenül helyes dolog a magyarosítás szempontjából. Közigazgatásilag is érdekes dolog volna, hogy egy új megye szervezéseként olyan székhellyel, ahol a tisztikar nem a megyei székhelyből, hanem a városi polgárságból kerülne ki. Hogy azonban a torontálmegyei törvényhatóság az ellen a terv ellen tiltakozni, fog, az bizonyos igaz, hogy a megye nagy része éppen az északi rész volt kedves a megyei urak előtt mindig. De a megye urainak egy része, kivált a Tallianok és a Rónayak újabb a szegedi székhely mellett foglalnak állást, mert ezen az új területen hatalmukkal jobban érvényesülhetnek. Torontálmegye sok az értelmiség, így meg csak maguk volnának az úr, mondjuk az Árpádról elnevezendő megyében.

Amint látható, Kelemen Béla előterjesztése két megyének közelét foglalkoztatja és a belügyminiszternek nem lesz könnyű feladata az elegendő álláspontokat kiegyeztetni. Bizonyos, hogy a nemzeti állam és a magyarosítás érdekeit — és ez a legfontosabb — nagyon is kielégítő módon szolgálja Kelemen Béla terve hogy amellyel Szeged érdekeit is szolgálja, az természetesen. A megyeszékhely jobban idekönté a Kiskunságot és Felsőtorontalt, ami a város forgalmára és fejlődésére jelentős volna.

Ujdonságok

Szentes. 1907. Július 3.

— Az alkotmánybiztosítók. Hétfőn az a hír járta be a magyar képviselőház folyosóját, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter benyújtja a Házhoz az alkotmánybiztosítók első részletét. Ugy állították, hogy a hír igaz is és hogy a belügyminiszter minisztertanácsi határozat folytán állott el szándékától. A Magyar Hírlap a körülmények szerint, mely pedig közel áll az alkotmánypart vezéréhez, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat előkészítése az egész vonalon már megtörtént és a törvényjavaslat a képviselőháznak való tárgyalásra a legközelebbi időben készen fog állani. Kérdés azonban, hogy az előrehaladt időre való tekintettel, a javaslatot még a nyári szünet előtt tárgyalják-e le, sőt valószínűnek tartják, hogy a parlamenti tárgyalás őszre marad. Ezzel a hírel szemben azonban, ugyancsak hétfőn, félhivatalosan a következő cáfolatot írtattak a kormány közreadni: »Egyes estliapoknak az a híre, hogy a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat már leérkezett, nem felel meg a valóságnak.

— Aratógép-bemutató. A csongrádmezei gazdasági egyesület kezdeményezésére, mint erről korábban már hírt adtunk a m. kir. államvasutak géppárára két legújabb rendszerű aratógépet küldött le Szentesre, hogy azokat itt gyakorlati működésükben, a gazdaközönség okulására bemutassa. A két gép megérkezett és ma délelőtt 8 órakor kezdődött munkába áll, közvetlenül a városalatt, Zsoldos Ferenc nagynyomási

földjén, a Zsoldos-féle téglagyárnál, az aradi út mellett. Ez olyan közel esik a városhoz, hogy minden gazda gyalog szerrel is kísérelhet, a gépek munkáját megnézni, — amire a gazdaközönség figyelmét nyomatékosan felhívjuk.

— A csongrádi villanyvilágítás ügyében tegnap délelőtt külön a szentesi, délután pedig a szentesi és csongrádi bizottság együttesen tartott ülést Mátéffy Ferenc dr. előnkülése mellett. Délelőtt a szentesi bizottság megállapította a kötéendő szerződés egyetlen vitas pontjának feltételét, mely a csongrádi szerződés felbontásának esetére Csongrádra előálló kötelezettséget precizizozva és azt, mint ultimátumot terjesztette a polgármester délután a csongrádi bizottság tagjai elé. Hosszú és beható eszmecserre után sem volt azonban képes az együttes bizottság egyöntetű megállapodásra jutni és így a tárgyalás ezáltal is eredménytelen maradt.

— Halálozások. Egy utolsó éveit Szentesen, gyermekei körében nyugalomban átélt, Öcsödőről ide költözött úrasszonynak, öz. Hackert Mátyné szül. Klein Fanny-nak haláláról kaptunk szomorú hírt. A boldogultban, kinek holttestét Öcsödre szállítva, ott férje mellé f. hó 1-én helyezték öröknyugalomra, dr. Ecséri Lajos volt városi ügyész anyósát, dr. László Vilmos városi főorvos pedig nagynyomást vezetette el. A halalesetről a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

»Fajdalomtel szívvel jelentjük az összes rokonság nevében is, hogy a forrón szeretett édesanya, nagyanya és dédanyja: öz. Hackert Mátyné szül. Klein Fanny f. évi június 30-án, élete 78-ik évében, hosszas betegség után kiszenvedett. A boldogult hült teteme folyó évi július hó 1-én délután fog az öcsödi íz. temetőben örök nyugalomra tétetni. Áldás emlékére! Béke poraira! «

Még egy halalesetről kaptunk hírt, mely a helybeli reformatus egyházat érinti fájdalommal, egy érdekes volt tanítója, a pár év előtti nyugalomba vonult Vattay Vincének szintén június 30-án, élete 65-ik évében bekövetkezett halálával. A boldogult nemcsak mint igazgató tanító, hanem mint a ref. egyháznak hosszú évek során át volt jegyzője és anakönyvvizetője is mintaképe volt a köteleességjeltesítő, hűséges tisztviselőnek és élénk részt vett az egyház ügyeinek vezetésében. Temetése f. hó 2-án délelőtt volt, rokonai és nagyszámú gyászoló közönség élénk részvételével. Haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

»Vattay Bertalan és neje úgy a maguk, valamint az összes rokonság nevében is fájó szívvel tudatják a jó testvérnek, sógorának és rokonának: Vattay Vince ev. ref. nyugalmazott igazgató tanitonak június hó 30-án délután 5 órakor, élete 65-ik, özevységének 5-ik évében, hosszu és kínos szenvedés után földent gyaszos elhunytát. A meghaldogult földi maradványai július hó 2-án délelőtt 9 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint, az I. tized 161. számú gyászhatól az ev. ref. közpész temetőben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke legyen a sokat szenvedettnek emlékére! «

— A tanítók esküje. A július elsején életbelépett új tanítói törvény értelmében az összes elemi iskolai tanítók kötelesek esküt tenni a királyhoz a magyar hazához való hűségre. Az állami segítségét élvező tanítók 1907. szeptember 30-ig kötelesek a megszabott esküt magyar nyelven letenni, a többi kézségi és hitelekzeleti tanítók pedig, akiknek állami segítségük nincsen, kivétel nélkül 1908. június 30-ig. A letendő eskü szövege a következő: »En N. N. rendes tanító esküszöm az élő Istenre, hogy Ó felsége apostoli királyom, magyar hazam és annak alkotmánya iránt tantorihatalan és rendületlen hűséggel viseltem, az ország szen-

tesített törvényeit és törvényes szokásait megtartom, a hazai hatóságok törvényes rendeleteit, valamint a tanítói tisztemmel járó kötelezésekkel mindenkor lelkiismeretesen, híven és pontosan teljesítem és a gondjaimra bízott ifjúságot a magyar haza szeretetében fogom nevelni. Isten engem úgy segíljen! « — Az eskütételnek igazolása nélkül az államsegítségéről szóló nyugtát a tanfelügyelő nem láttamozhatja és az esküt megtagadó tanító ellen fegyelmi eljárás indul meg.

— Hegyi Antal indítványa. Az Amerikából visszatért Hegyi Antal, volt csongrádi plébános, akit a csongrádiak, visszatérével, az ottani ker. gőzmalom részvényirtaság igazgatójának vállasztottak meg, — ismét a közügyeknek kezdi szentelni az idejét, még pedig — ahogy ezt főle viszontagságainak tanulságai után — mint okos főtől — másként várni nem is lehetett, igen egészséges szellemben. Most indítványt nyújtott be Hegyi Antal csongrád képviselőtestületéhez a Duna—Tisza csatornának Csongrádnál a Tiszába torkolása érdekében. Az indítvány célja az, hogy egy állandó bizottságot küldjön ki a képviselőtestület, melynek feladata legyen odahatni, hogy Csongrád vasúti középontta emeltesék. Ó ugyanis a csatornának Csongrádnál a Tiszába torkolását csak úgy látja elérhetőnek, ha Szolnoknak, mint vasúti csomópontnak előnyével szemben kivívják azt, hogy Csongrád is ilyen csomópontta fejlődjék. E csomópont egyik vasútvonala, Hegyi szerint, egy Czegléd és Szeged között létesítendő új vasút volna, mely Csongrádon át, a Pallavicini és Károlyi uradalmak érintésével futna be Szegedre. Hegyi Antal arra számít ugyanis, hogy — ha egy ilyen új vasúti összeköttetést sikerülne, Csongrád hozzájárulásával, Szeged részére kivívni, Szeged viszont csatlakozna a csatornának Csongrádnál betorkolását kívánók táborához.

— Öngyilkosságok krónikája. Egy darab élettragédia játszódott le vasárnap délelőtt a szentesi Tiszparton vesztelő »Kárpát« búzaszállító hajton. A hajó kormányosa: Borbás György, azért, mert — saját bevallása szerint — nem tudott elszámozni, a hajó kajütjében öngyilkos számdékkal a nyakat átmettsze melleszúrta magát. Vérbe fagyva talalta a szerencsétlen vasárnap délelőtt 11 órakor Hóiczl Ferenc, az ugyanott vesztelő »Bimbó« nevű hajó kormányosa, aki egy kis tereférére ment volna át halozza és olyan erős volt az elszánt ember halálvágya, hogy miialt Hóiczl a Rác-örházhoz felsietve, az esetről telefonon jelentést tett a rendőrségnek és a Karpátra visszatért Borbás ez alatt újabb öngyilkossági kísérletet követett el, egy kötéllal felkötve magát a kajütt fali fogasára, mely azonban lazan lehetett a falba beerősítve, mert leszakadt a terhe alatt. A rendőrségnek küldött telefonértésítésre Czukkermann Soma dr. kerületi orvos ment ki a Tiszára, hogy a szerencsétlen embert, akinek sebesülései súlyosak bár, de nem életveszélyesek, az első orvosi segélyben részesítse. — Alaposabban végzett magával Fekete Imre 72 éves aggastyán a II. t. 102. szám alatt levő lakásban, f. hó 1-én a padlósan akasztva fel magát, hogy életét elémessze. Hozzártartozói mikor végzetes tettét észrevették, már csak holttestét emelhették le a kötélről.

— Csendőrség az aratásnál. A napokban az ország minden részén megkezdődik az aratás. A gazdaközönség félve nézett az idei aratás elé, mert attól tartott, hogy a már tavaly megzoldott munkasoztály zavarokat fog felidézni Több vármegyében. ez a féle

lem közgyűlési határozatokban jurott kifejezésre, amelyekben a kormány fegyveres segítségért kérték az aratásnál előfordulható rendzavarások ellen. A belügyminiszter ennek folytán most kiadta a csendőrség igénybevétele körül való eljárást szabályozó rendeletét. A rossz természéklátások azonban valószínűvé teszik, hogy erre az idén szükség sehol sem lesz.

— A pénziaciról. Az osztrák-magyar bank újabb kamatlábemelése óta a budapesti pénzpiacian állandó feszültség uralkodik. A külföldi tőke még mindég tartózkodik pénzajánlatoktól és így érthető, hogy készpénz csak jóval a bankkamatláb fölül kapható. A váltóbenyújtások az osztrák-magyar bankba pár nap előtt 19 millió koronára rugtak de az esedékesség is tekintélyes összeget: 17 millió koronát tett ki. Berlinben elég kedvező pénzpiaci helyzete és a magánkamatláb állandóan 4 és fél százalék. Londonban ismét könnyebbülés volt észlelhető a pénzpiacian és a magánkamatláb egynyelcad százalékkal, 3 ötnyelcad százalékra hanyatlott.

— Művész-estély a DMKE. Jávára. A szegedi színtársulat művészgardájának néhány kiváló férfi- és nőtagja arra szövetkezett, hogy a nyári színházi szünet idejére a DMKE. kulturális törekvéseinek szolgálatába áll és végből a környékbeli városokban, a DMKE. Jávára művészestélyeket rendez. A derék kultúrmissziót magára vett garda egyik jeles tagja, egyúttal megbízottja: K r é m e r Jenő színművész e végből f. hó 2-án Szentesen járt M a t é f i y Ferenc dr. polgármesternél, hogy egy — a magyarság ügyét a Délvidéken szolgálni hivatott céljává Szentesen rendezendő ilyen estélyi dolgában vele tárgyaljon. Egyelőre a tervezett estélyről csak annyit írhatunk, hogy az a f. hó 11-én lesz, még pedig nem a színházteremben, hanem szabad ég alatt a Petőfi szálló kerthelyiségében. Addig is míg módunkban lesz a fényesnek ígérkedő ezen művészestély kimerítő programját közölni, már most felhívjuk a közönség figyelmét a ritka műveltséggel kecsgetett estélyi alkalmatosságára.

— Aratók mozgalma. Csongrádról írják: A felgyődi uradalom 120 aratómunkása akik valamennyien Alpár községbeliek, üzenetet küldtek L i c h t e n e c k e r uradalmi intézőhöz, hogy a megallapított szerződéses feltételek mellett nem hajlandók az aratás munkáját végezni. Az intéző erről panaszt tett a szolgabírósnál, mire Csucs János dr. h. főszolgabíró Alpárra útazott és közbenjárásával sikerült is a munkásokat szándékuk megmésítésára rábírnai. A munkások másnap megkezdték az uradaomban az aratást. E hírrel kapcsolatban említjük meg, hogy Szentesen eddig csak egy birtokos tett panaszt, hogy szerződött tette részesei közül kettő nem akar megfelelői szerződéses kötelezettségének; viszont azonban egy részesei arató is panaszt tett a polgármesternél, hogy a gazda, akihez munkára szegődött, kívánsága ellenére nem akart vele hatóság előtt szerződést kötni és most megmésítja a szóbeli megegyezésüket. Az első esetben a polgármester intézkedett, hogy a szabályszerűen szerződött két részese a munka teljesítésére rászorításák; az utóbbi panasz tárgyában — sajnos — a polgármester, szerződés hiányában nem járhatott el a gazda ellen, de legalább jó tanácsot adott a panaszttevő munkásnak.

— Sétahangverseny. B e r t ó k Péter jeles cigányzenekara tegnap délután tartotta meg első sétahangversenyét a túl a kureai népkertben a Szentesen létesítendő, szegény-

sorsú tudóvadászeket gyógyító telep alapja javára. Az idő rendkívül kedvező volt erre a sétahangversenyre, mely szép számú közönséget vonzott ki a ligetbe, mert hat aki B e r t ó k é k a t egyszerű muzsikáival halotta, az bizony örömmel ragad meg minden alkalmat, hogy kitűnő játékaiban újra meg újra gyönyörködjék, kivált ha a mellett még oly nemesen emberbaráti célt is segíthet elő, amilyennek javára B e r t ó k a sétahangverseny egész bevételét átengedi; — amiért az élvezetes átérték kijáró dícséreten fölül még külön elismerés illeti a derék primást. A második sétahangverseny f. hó 6-án szombaton délután lesz; hisszük, a közönség még fokozottabb érdeklődés mellett.

— Veszedelem fogoly. Szegváron 1905 december 12-én csendőrségi elzárta S t r u c z János ottani lakost, aki a feletti felhőborodásban, hogy becsukják, összeszólaokozott O r o s z János községi fogházorral. A szóváltás hevében S t r u c z elöklapta a bicskáját és azzal megszúrta a fogházort aki 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. S t r u c z. ellen ez ügyből kifolyólag a napokban tartották meg a szegedi törvényszéken a főtárgyalást, melynek során hatóság elleni erőszak és könnyű testi sértés vétségért másfél hónapi fogházra ítélték el.

— Jóság-veszedelem. Alighogy felszabadul városunk határa a zar alói és szabaddá lesz az állatforgalom, — rögvést, mint valami szinpadi végszóra újabb járványos állatmegbetegülések bukkannak elő, melyekre újból korlátozni kell a jószágforgalmunkat. Most a sertésorban lépett fel Szentesen járványosan miert is a határt hatóság zar alá vették. Minthogy pedig a nyári vásár ideje közeleg, feliratban kérte a hatóság a földmivélségi minisztertől a vásár korlátban megtarthatasat.

Nyilatkozat.

A „Szentes és Vidéke“ f. évi 51. számában a hirrovatban „iparos ifjak panasza“ címen oly közlemény látott napvilágot, a mely a valóságnak meg nem felelő állításokat tartalmaz. Azt mondja a közlemény, hogy a Csongrádvármegye törvényhatósága és Szentes város képviselőtestülete által megszavazott 200—200 koronából az iparos ifjak önképzőkörének választmánya a pécsi kiállítás tanulmányozására két három iparossegéd kivételével csupa önálló cipésmestert akart kiküldeni — Az igazság az, hogy a június 24-ikén megtartott választmányi ülésen — tehát nem a Jelenfi-féle vendéglőben, mint a kérdéses közlemény mondja — ezek küldettek ki a pécsi kiállítás tanulmányozására: Gerecz Lajos csizmadia Török József szabó, Acsi Kovacs Imre fazekas, Dömsödi Pal cipész, Kálmán Ferencz cipész-iparos, a segédek közül pedig Bajkai László késes, Szabó Sándor kosarlonó, Papp Imre szabó és Erdei Mihály cipész. — Végül a választmány előbb egyhangúlag, majd titkos szavazás útján engem is kiküldött Pécsre Megjegyzem, hogy úgy a megye, mint Szentes város az én kéréssem folytán nem csupan segédek, de azon önálló iparosok segélyezésére is szavazta meg a 200—200 koronát, a kik az ifjúsági egylet tagjai. — Szentes, 1907. július hó 4-én.

Gálfy Sándor
iparos ifj. önk. körének elnöke.

Felolvaszerkesztő: B Á N F A L Y I L A J O S.
Kiadótulajdonos „Szentes és Vidéke“ könyvnyomda

Onodi Géza

I. tizedbeli háza eladó, esetleg hasznos-
berbe kiadó. 3—3

Nyomatott a „Szentes és Vidéke“ könyvnyomda gyorsajtóján Szentesen, 1907.

Csépléshez

legalkalmasabb elsőrendű Porosz Köszén valamint legjobb minőségű Zaborzei Kokszes Szabolcsi mosott kovácszen bármily mennyiségben és jutányor ár mellett kapható.

Sarkadi N. Ferenc
kereskedő.

10—3

Szőlős gazdák!

a legokosabb és legjobb

Hernyóirtó-Por.

A gyümölcs-termesztőkre áldást hozó szer ez, mert nem kell a fákról kézzel szedni a hernyókat, hanem május elején, midőn a fák elvirágoztak ezen kitűnő szerrel, melynek 1 csomagjához 80 liter víz szükséges, a gyümölcsfákat jól be kell permetezni és ez két hét múlva megismétlendő. Ekkor a gazda nyugodt lehet, hogy **mindenféle hernyó** elpusztult a bepermetezett gyümölcsfáin.

Ennek a hernyóirtó pornak biztos hatásért felelősséget vállalok.

Pótkáros és más mindentféle kártévő hernyót, levéltetűt, alma-, sőt még a szőlőmolyt is elpusztítja. Ezen perctől fogva levélzetben, fában, gyümölcsben több kárt nem tesz, a gyümölcs nem fergesedik meg.

Használati utasítással 1 csomag 60 fillér, 5 csomagnál kevesebbet postán nem küldök. 50 csomagot portómentesen szállítok. 15—11

Megrendelhető a készítőnél

KARCSAY ALADAR

gyógyszerész.

Kiskundorozsma.

Szentesen: kapható ifj. Váraday Lajos gyógyszer-tárban.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvéleménynek, csúszná és meghűlések... nél, bedörzsölés káppen használva.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozban csomagolva. Ára üvegekben K—, 80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszer-tára az „Arany országhoz“
Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi esztétiké.